

Beretning

om

TILSKUD TIL

RETSHJÆLPSINSTITUTIONER

2009

Afgivet af Civilstyrelsen i april 2009

Reglerne

Som led i implementeringen af reformen vedrørende blandt andet fri proces og retshjælp, der er vedtaget ved lov nr. 554 af 24. juni 2005 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love, er der udstedt en bekendtgørelse om tilskud til retshjælpskontorer og advokatvagter, bekendtgørelse nr. 1296 af 8. december 2006. Bekendtgørelsen er udstedt med hjemmel i retsplejelovens § 323, stk. 7, og § 324.

Bekendtgørelsen indeholder den nærmere regulering, der er forudsat i forarbejderne til ændringsloven, som bygger på Retsplejerådets betænkning nr. 1436 fra 2004 om reform af den civile retspleje III.

Justitsministeriet tilførte i 2007 retshjælpsområdet yderligere midler og oprettede en udligningspulje med henblik på at sikre kontinuitet i tilskuddenes størrelse. Som følge af udligningspuljens oprettelse blev tilskudsbekendtgørelsen ændret ved bekendtgørelse nr. 1057 af 31. august 2007.

Retshjælpsinstitutionerne opdeles i retshjælpskontorer (private institutioner, hvor rådgiverne ikke nødvendigvis er advokater) og advokatvagter (lokale advokater, der typisk én gang om ugen yder gratis rådgivning på biblioteker og lignende). Retshjælp kan inddeles i trinene 1, 2 og 3, der nærmere er defineret i bekendtgørelsen om offentlig retshjælp ved advokater, bekendtgørelse nr. 1469 af 12. december 2007. Advokatvagter yder alene rådgivning på trin 1, hvorimod retshjælpskontorer kan yde retshjælp svarende til både trin 1, 2 og 3.

Retshjælpapuljen

Hvert år afsættes et beløb på finansloven (retshjælpapuljen), hvorfra der ydes tilskud til alle retshjælpsinstitutionerne. Der har været et ønske i Retsplejerådet om, at i hvert fald en del af tilskuddet til retshjælpskontorer betinges af aktivitetsniveauet i det pågældende kontor. Der har ikke været ønske om indholdsmæssige ændringer for så vidt angår advokatvagterne.

Retshjælpapuljen er opdelt i 3 puljer; basispuljen (82,5% af retshjælpapuljen) og aktivitetspuljen (5% af retshjælpapuljen) og udligningspuljen (12,5% af den samlede retshjælpapulje). Advokatvagter kan alene få tilskud fra basispuljen og udligningspuljen, hvorimod retshjælpskontorerne også kan få tilskud fra aktivitetspuljen.

Der er på finansloven for 2009 afsat 11,4 mio. kr. til retshjælpapuljen. Endvidere er der er tilbagebetalt 83.151 kr. fra advokatvagter, der er lukket i 2008, og beløbet indgår nu i den samlede retshjælpapulje for 2009.

Basispuljen udgør i 2009 9.473.600 kr., aktivitetspuljen 574.158 kr. og udligningspuljen 1.435.394 kr.

En af de godkendte tilskudsberettigede retshjælpsinstitutioner modtager tillige hvert år tilskud fra Justitsministeriets andel i Landbrugslotteriets overskud i det pågældende år. Det beløb, der forventes modtaget herfra, fratrækkes i henhold til bekendtgørelsens § 3 a, stk. 4, i basistilskuddet fra Civilstyrelsen. I 2009 er beløbet fra Landbrugslotteriet 120.000 kr. større end i 2008.

Ansøgningerne

Civilstyrelsen har modtaget ansøgninger om tilskud fra i alt 87 godkendte retshjælpsinstitutioner rundt om i landet. Herudover har Civilstyrelsen i løbet af året modtaget 6 ansøgninger om godkendelse til at blive tilskudsberettiget.

De godkendte institutioner har tilsammen søgt om 13.335.750 kr.

Godkendelse

Civilstyrelsen har afslået ansøgninger fra 5 retshjælpskontorer og 1 advokatvagt, der har søgt om at blive godkendt som berettiget til at kunne modtage tilskud fra retshjælpuljen.

Ansøgningerne fra de 5 retshjælpskontorer er afslået, fordi man ønskede at etablere sig i områder, hvor der i forvejen var tilstrækkelige retshjælpstilbud, og Civilstyrelsen meddelte derfor afslag under henvisning til § 1, stk. 2, og § 2, stk. 2, i tilskudsbekendtgørelsen.

Ansøgningen fra advokatvagten er afslået, fordi man ønskede at begrænse rådgivningen til visse sagsområder, og Civilstyrelsen meddelte derfor afslag under henvisning til tilskudsbekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 2.

Basistilskud

Ved beregningen af basistilskuddet har Civilstyrelsen i hvert enkelt tilfælde skønnet, hvor store institutionens rimelige driftsudgifter i 2009 må antages at blive. Ved denne vurdering lægges der navnlig vægt på oplysningerne i regnskabet om de i 2008 afholdte udgifter sammenholdt med budgettet for 2009. Der lægges eventuelt også vægt på oplysningerne i regnskabet for 2007 med henblik på at vurdere udgifternes rimelige størrelse i forhold til det budgetterede. Civilstyrelsen har i visse tilfælde anmodet om yderligere oplysninger fra ansøgeren til brug for vurderingen.

Det bemærkes i den forbindelse, at der alene kan ydes basistilskud til dækning af de udgifter, der er nævnt i § 3a, stk. 1, hvilket vil sige:

1. Rimelig leje af lokaler eller anskaffelse af lokaler i øvrigt.
2. Et rimeligt honorar til lederen af institutionen og efter omstændighederne til rådgiverne. Honoraret skal som udgangspunkt fastsættes på timebasis.
3. Rimelig løn til eventuelt kontorphonale.
4. Rimelige kontorholdsudgifter og eventuelt udgifter til uddannelse af rådgivere.
5. Rimelige udgifter til oplysningsvirksomhed.

Det bemærkes desuden, at udgiften skal være rimelig set i forhold til institutionens art og drift. Ekstraordinært store udgifter til eksempelvis annoncering og lignende er således ikke rimelige, medmindre der er saglige hensyn, der taler for, at netop disse udgifter i det pågældende år er af den pågældende størrelse.

Det bemærkes endvidere, at der alene efter omstændighederne kan ydes en rimelig løn til rådgiverne på et retshjælpskontor. Disse omstændigheder kan eksempelvis være, at kontoret er hjemmehørende i et område, hvor det er vanskeligt at rekruttere frivillige, ulønnede rådgivere. Lønnen skal som udgangspunkt fastsættes på timebasis, og rimeligheden i lønnens størrelse må vurderes på denne baggrund. Udgifter til egentlig advokatbistand til den retshjælpssøgende kan ikke anses for løn til kontorets rådgivere.

Civilstyrelsen modtager som anført ovenfor samlet ansøgninger for et beløb, der ganske væsentligt overstiger bevillingen på finansloven. Hvis summen af de rimelige driftsudgifter overstiger det beløb, der er til rådighed i basispuljen, reduceres basistilskud til institutioner, hvis rimelige driftsudgifter ligger over en administrativt fastsat grænse, forholdsmæssigt. Denne grænse er fastsat til 25.000 kr. Den forholdsmæssige reduktion foretages med samme procentsats på alle de ansøgninger, der ligger over grænsen. Procentsatsen for 2009 ligger på 13%.

Overskud fra udligningspuljen udbetales som basistilskud efter § 3, stk. 2. I 2009 er 927.621 kr. overført fra udligningspuljen som overskydende midler til basispuljen. Dette har medført, at det tildelte basistilskud i 2009 dækker alle institutionernes godkendte rimelige driftsudgifter.

Udligningstilskud

Efter § 3c kan der i 2009 ydes udligningstilskud til advokatvagter og retshjælpskontorer, som har modtaget basistilskud, som er enten 10.000 kr. eller 10% lavere end det tilskud, de pågældende institutioner modtog i 2006. Udligningstilskuddet kan maksimalt udgøre forskellen mellem de godkendte rimelige driftsudgifter efter § 3a og det tilskud, der blev modtaget i 2006. Summen af basistilskud efter reduktion og udligningstilskud kan således ikke overstige de godkendte driftsudgifter. Som anført ovenfor er der i 2009 efter uddeling af udligningstilskud overskydende midler i puljen, der herefter er overført til basispuljen. De overskydende midler fra udligningspuljen er i bilaget til beretningen for 2009 betegnet som restudligningspulje.

Med virkning fra året 2010 kan udligningstilskuddet maksimalt udgøre forskellen mellem de godkendte rimelige driftsudgifter efter § 3a og det tilskud, der blev modtaget det foregående år.

Aktivitetstilskud

Ud over basistilskuddet kan retshjælpskontorerne søge om aktivitetstilskud. Reglerne om aktivitetstilskud finder ikke anvendelse for advokatvagterne.

Aktivitetstilskuddet beregnes efter § 3b. Efter bestemmelsen lægges der vægt på omfanget af den retshjælp, retshjælpskontoret har ydet det foregående finansår. For så vidt angår rådgivning ud over trin 1, lægges der kun vægt på omfanget af retshjælp omfattet af retshjælp ved advokater på trin 2 og 3, og som er ydet til personer, der opfylder de økonomiske betingelser for retshjælp på trin 2 og 3.

Aktivitetstilskud beregnes på baggrund af oplysningerne i det enkelte retshjælpskontors årsberetning om omfanget af den retshjælp, som kontoret har ydet. På grundlag af de indsendte oplysninger er der i 2008 i alt givet rådgivning i 34.013 henvendelser, der indgår i den samlede beregning af aktivitetstilskud.

Fordelingen

Civilstyrelsen har for at højne gennemsigtigheden af fordelingen af midlerne fra retshjælpspuljen optrykt en oversigt over samtlige bevillinger som bilag til denne beretning.